

htevati od knjižnega jezika enotnega uniformiranega akcentuiranja. — Dr. Breznik si je pa postavil nalogo, da dožene knjižno naglašanje in to tudi v podrobnostih. Na načelno vprašanje, katera akcentuacija bodi veljavna za knjižni jezik, je odgovoril, da tista, ki je ostala na starejšem stališču, in to poznamo precej dobro iz štokavskih in čakavskih narečij in pa iz ruščine. Dejstvo, da je večina dialektov to stališče opustilo, ne moti našega raziskovalca prav nič. A druge bo motilo! Če učimo tuj jezik, n. pr. grščino ali latinščino, ne moremo kajpada drugače ravnati, kot da dijakom povemo, da se naglašja tuja beseda tako ali tako in nič drugače; kadar se sklanja ali sprega, se pa premika naglas po teh in teh pravilih. Pri jeziku pa, ki je učencem domač, vsakdanji, se zdi mnogim učiteljem hudo, da bi rekli in dekretirali: „Vaše naglašanje, n. pr. drémati, nésemo, brúsiti, stólček . . . je popolnoma napačno, je nestvor; pravilno je samo: dremáti, nesémo, brusíti, stolčèk . . .“ V tujih jezikih z določenim akcentom dijaki ne zaidejo nikoli v izkušnjo, da bi naglašali napačno; vse drugače je pa pri materinščini, ako se zahtevano knjižno naglašanje razlikuje od nje. Pripomniti je še treba, da večina Slovencev nikakor ne razločuje — niti z ušesom niti v govoru — potisnjene in potegnjenega poudarka. Čemu torej mučiti učence z zahtevo takega diferenciranja? — Sicer pa noben učitelj slovenščine ne sme preiti preko korenite razprave dr. Breznika k dnevnemu redu, marveč vsak stoji pred alternativo: ali ugoditi njegovi zahtevi, ali pa motivirati pred svojo vestjo nasprotno ravnanje.

Ivan Koštiál.

Dr. F. Hörburger, Die Aussprache des Deutschen im Munde der Italiener und Slowenen. 51. Jahresbericht der k. k. Staats-Oberrealschule in Görz, 1911. V. 8°. str. 3—76.

Ko je dr. Hörburger, ki je rojen v Bregencu, začel poučevati na goriški realki, je kmalu zapazil napake nenemških realcev v izreki nemščine ter kot dobro izurjen fonetik zapisoval manjše in večje hibe. Sad tega truda je omenjena razprava, ki je polna finih strokovnjaških opazovanj in ki bo dobro služila vsem učiteljem nemščine na slovenskih šolah. Važen je odstavek o kvantiteti, ki dela Slovincem posebne težave; govore namreč večidel „srednjedolge“ vokale namesto dolgih in kratkih. Prav poučen pa je „Pregled najvažnejših laških in slovenskih jezikovnih posebnosti“ (str. 66—70). Tu so sestavljene napake, ki bi se jih morali nenemci odvaditi, ako hočejo govoriti dobro in lepo nemščino. Dodani so zgledi, ki kažejo nemško vzorno (glediško), južnonemško (alemansko), laško in slovensko izreko; pri vsaki besedi je razen izreke zapisan tudi stavkovni poudarek in glasbena nijansa.

I. Koštiál.

Julij Slapšák, Marinka in škrateljčki. — Bom že še! Pravljici. (Dedek je pravil . . . I. zvezek). S tremi slikami. V Ljubljani, 1910. Založila Katoliška bukvarna. 8°. (VI) + 115 str. Cena?

Slapšakov „dedek“ je nespreten pripovedovalec, vsaj za mladino. Govori namreč neskončno sentimentalno, ali pa prevzame vlogo dolgoveznega pridigarja; le parkrat se je približal v pravljичnem tonu otroški naivnosti. Pojem pravljice je pisatelju nejasen. Na naslovni strani imenuje oba spisa „pravljici,“ v knjigi mu je prvi — „pripovedka,“ drugi pa — „povest“! Kar pripoveduje v prvih sedmih poglavjih o hudo bolni vdovi Mini in njeni angelsko pridni Marinki, bi nam bil prav lahko prihranil, ali pa povedal v par stavkih; kajti pravljico o Marinki in škrateljčkih slišimo šele v osmem poglavju, ki se mu je razen pevskih točk še najbolj posrečilo. Na tak način bi ne bilo treba nam poslušati brezmejnih banalnosti